

процесів в умовах нестабільності. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2010. №3. С. 337-341.

3. Яковенко Т.В. Особливості сучасної демографічної кризи в Україні. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2014. № 1122. URL: <http://vuzlib.com/content/view/1832/103/>

Грановська Людмила
д-р екон. наук, професор
завідувач відділом зрошуваного землеробства
Кисельова Ріма
канд. екон. наук, доцент
старший науковий співробітник лабораторії економіки
Інститут зрошуваного землеробства НААН
Херсон, Україна

ОБГРУНТУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛІЗАЦІЄЮ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ У ЗРОШУВАНОМУ ЗЕМЛЕРОБСТВІ

Важливою галуззю аграрного сектора економіки є зрошуване землеробство, розвиток та ефективність якого залежить від процесів трансформації і реформ в економіці, в управлінні земельними і водними ресурсами, рівня раціональності природокористування, а також від моральних цінностей, ментальності і менталітету суспільства. В Херсонській області на сьогодні 1,772 тис. га орних земель, з них 320 тис. га - зрошуваних. Всі наявні земельні та водні ресурси, які використовуються при веденні господарської діяльності на зрошуваних землях є основним природним капіталом, який забезпечує ефективність зрошуваного землеробства та розвиток економіки аграрного сектора в цілому і залежить від процесу капіталізації природно-ресурсного потенціалу. Капіталізація природних ресурсів аграрного сектора зони зрошення є невід'ємною частиною ринкової економіки та стратегічним чинником розвитку сільськогосподарських підприємств, які ведуть господарську діяльність на зрошених землях.

Різні аспекти капіталізації природних ресурсів розглянуто в багатьох працях вітчизняними вченими. На думку професора Бистрякова І.К., при переході природогосподарювання на принципи сталого розвитку та узгодження суспільних і корпоративних інтересів, природні ресурси виступають не лише фактором виробництва, а рушійною силою, що здатна забезпечити сталий розвиток економіки за рахунок впливу на формування особливої системи капітальних відносин, а саме: капіталізації природних ресурсів як процесу формування природного капіталу та включення в господарський обіг природних ресурсів, який передбачає формування такого інституціонального середовища, в рамках якого ці ресурси можуть отримати адекватну оцінку і легко трансформуватися в інші форми мобільного капіталу, зокрема в фінансову [1, с. 38]. Вчений Ш.І. Ібатуллин під капіталізацією природних ресурсів розуміє складний процес перетворення факторів виробництва в капітал в економічних системах на засадах

гармонізації інтересів суб'єктів господарювання з метою забезпечення сталого розвитку національних територіальних утворень [2, с. 133]. Вітчизняними вченими Бистряковим І.К., Драганом І.О., Пугачем В.О. розроблено алгоритм забезпечення управління капіталізацією природних ресурсів, який складається з наступних етапів, а саме: концептуальні засади та аспекти формування фінансового простору прибуткового використання природних ресурсів; напрями модернізації системи управління природними ресурсами; структура фінансових механізмів управління природними ресурсами; комплекс економічних та організаційних механізмів управління природними ресурсами; інституціональне середовище прибуткового використання природних ресурсів [3, с. 177].

Проте дискусійність та невизначеність окремих аспектів процесу управління капіталізацією природних ресурсів, створення оптимальних умов для збільшення доданої вартості та зростання прибутків сільськогосподарських підприємств аграрного сектора залишаються актуальними питаннями, що потребують подальшого дослідження та розроблення теоретико-методологічного підходу щодо управління капіталізацією природних ресурсів в аграрному секторі економіки. Для аграрного сектору зони зрошення механізм управління капіталізацією природних ресурсів можна сформувати на основі класичних теорій та категорій управління, що дозволяє досягти конкретної мети шляхом впливу на чинники, які забезпечують систему природокористування у зрошуваному землеробстві. Процес залучення природних ресурсів в еколого-збалансоване сільськогосподарське виробництво, перетворення їх в капітал з урахуванням якісних і кількісних показників та утворення доданої вартості не можливий без формування відповідного інституціонального середовища. Одним із ключових аспектів формування інституціонального середовища капіталізації природних ресурсів є удосконалення існуючої законодавчо-нормативної бази, яка має бути спрямована на захист економічної та екологічної безпеки держави, прав та законних інтересів сільськогосподарських підприємств, які здійснюють господарську діяльність в зоні зрошення з залученням природних ресурсів. Враховуючі існуючу екологічну ситуацію в регіоні перехід на систему капіталізації природних ресурсів в аграрному секторі повинен враховувати напрями мінімізації негативного впливу на навколишнє природне середовище, які вже відображені у відповідній законодавчій базі, а також створювати сприятливі умови для визначення реальної вартості природно-ресурсного капіталу, збільшення доданої вартості від його використання та забезпечувати зростання прибутків сільськогосподарських підприємств і розвиток сільських територій зони зрошення.

Список використаних джерел

1. Бистряков І., Пилипів В., Луців О. Капіталізація природних ресурсів: механізм залучення інвестицій у сталий розвиток. *Економіст*. Київ, 2013. № 10. С. 38-41.
2. Ібатуллін Ш.І. Капіталізація природних ресурсів: монографія; за заг. ред. М.А. Хвесика. Київ : ДУ ІЕПСР НАНУ, 2014. 268 с.
3. Капіталізація природних ресурсів: монографія; за заг. ред. д-р екон. наук, проф., академіка НААН України М.А. Хвесика. Київ : ДУ ІЕПСР НАНУ, 2014. 268 с.

